



เรื่อง แนวปฏิบัติการจัดการน้ำเสียของแหล่งกำเนิดมลพิษ และเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษา คุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535

วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2564

ณ ห้องแกรนด์ แกรนด์คอนเวนชั่นฮอลล์ บี โรงแรมลีการ์เด็นท์ พลาซ่า
อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

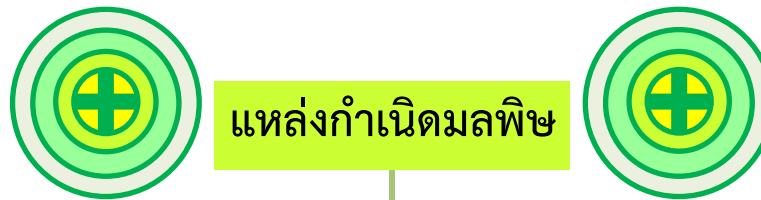
โดยนายครรชิต สุนทรากร

ตำแหน่งนักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ

สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 15 ภูเก็ต

ส่วนควบคุมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 15

แหล่งกำเนิดมลพิษ (ทางน้ำ)



แหล่งกำเนิดมลพิษ

โรงงานอุตสาหกรรม

สถานประกอบการ

บ้านเรือน

ร้านอาหาร

อื่นๆ



แหล่งกำเนิดมลพิษที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำ แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่ แหล่งที่มีจุดกำเนิดแน่นอน (Point Source) ได้แก่ อาคารโรงงานอุตสาหกรรม บ้านเรือน ร้านอาหาร เป็นต้น และแหล่งที่มีจุดกำเนิดไม่แน่นอน (Non-Point Source) ได้แก่ การเกษตรกรรม ป่าไม้

Sources of Water Pollution



เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)



SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS



ตั้งต้น... ถามเอง-ตอบเอง



...เพราะสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องของทุกคน
ก่อนออกไปมองคนอื่น
ทุกคนควรย้อนถามตัวเองว่า...
เราเองทำดีพอแล้วหรือยัง ?

ถามเอง
ตอบเอง

- เรามีส่วนก่อให้เกิดน้ำเสีย หรือไม่ จากกิจกรรมอะไรบ้าง ?
- เรามีหน้าที่บำบัดน้ำเสียตามกฎหมาย หรือไม่ ?
- เราอยู่ในเขตรบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชน หรือไม่ ?
- เราทำตามหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดดีพอแล้วหรือไม่ ดูจากอะไร?

เป้าหมาย



“ ทุกคน ทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมทำให้คุณภาพน้ำ
ในแหล่งน้ำสาธารณะของจังหวัดสงขลาได้รับการบรรเทา
และมีคุณภาพดีขึ้น ”



คุณภาพน้ำ = คุณภาพชีวิต



หลักการควบคุมมลพิษ



สาระสำคัญ “กฎหรือหลักเกณฑ์ที่ให้ผู้ก่อมลพิษเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการลดหรือบำบัดมลพิษที่ตนเองเป็นผู้ก่อขึ้น”

Polluter Pays Principle; PPP

หลักผู้ก่อเป็นผู้จ่าย



=



หลักการควบคุมมลพิษ



สาระสำคัญ “ข้อพึงระวังไว้ก่อน หรือการป้องกันล่วงหน้า” เป็นหลักการที่ผู้ก่อมลพิษต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่กำหนด เพื่อป้องกันเหตุที่อาจเกิดขึ้นแล้วฝ่าฝืนกฎหมายและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม”

Precuation Principle

หลักป้องกันล่วงหน้า

หลักการควบคุมมลพิษ



สาระสำคัญ “ร่วมคิดและสร้างความเข้าใจจัดการตามแนวทางและหลักการในการจัดการน้ำเสียตามเป้าหมาย” เป็นหลักการที่ผู้ก่อมลพิษและเจ้าหน้าที่รัฐต้องทำความเข้าใจและถือการปฏิบัติตามกฎหมายที่กำหนดทุกชั้นตอนให้ชัดเจน ตลอดจนการให้คำแนะนำและช่วยเหลือแนวปฏิบัติตามหลักการความเหมาะสม”

Participatory Principle

หลักการมีส่วนร่วม

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมมลพิษ (ทางน้ำ) ที่เกี่ยวข้องโดยตรง (หลักป้องกันล่วงหน้าและหลักผู้ก่อเป็นผู้จ่าย)



- พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522
- พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535
- พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535
 - พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2535
- เงื่อนไขพิเศษที่กำหนดโดยเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย



พ.ร.บ. ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

ในการกำกับกระบายน้ำทิ้งจากอาคาร

- อาคารที่ต้องจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสีย ตามกระทรวงฉบับที่ 44 และ 51

ประเภทอาคาร	หน่วย	ก	ข	ค	ง	จ
(1) อาคารชุด	ห้อง	≥ 500	100-499	< 100		
(2) โรงแรม	ห้อง	≥ 200	60-199	< 60		
(3) โรงพยาบาล	เตียง	≥ 30	10-29		< 10	
(4) สถานศึกษา	ตารางเมตร	$\geq 25,000$	5,000-24,999		$< 5,000$	
(5) อาคารที่ทำการ	ตารางเมตร	$\geq 55,000$	10,000-54,999	5,000-9,999	$< 5,000$	
(6) ห้างสรรพสินค้าหรือศูนย์การค้า	ตารางเมตร	$\geq 25,000$	5,000-24,999	1,000-4,999	$< 1,000$	
(7) ตลาด	ตารางเมตร	$\geq 2,500$	1,500-2,499	1,000-1,499	500-999	
(8) ภัตตาคารหรือร้านอาหาร	ตารางเมตร	$\geq 2,500$	500-2,499	250-499	100-249	< 100
(9) หอพัก	ห้อง		≥ 250	50-249	10-49	
(10) สถานบริการ	ตารางเมตร		$\geq 5,000$	1,000-4,999	$< 1,000$	
(11) อาคารอยู่อาศัยรวม	ตารางเมตร		$\geq 10,000$	2,001-9,999	$\leq 2,000$	
(12) อาคารที่ก่อสร้างในที่ดินตามกฎหมายการจัดสรรที่ดิน	หลัง			10-99		

กำหนดมาตรฐานน้ำทิ้งจากอาคารเป็นค่าเดียวกันกับมาตรฐานตามประกาศกระทรวงทรัพยากร

หมายเหตุ: = ประเภทอาคารและขนาดอาคารที่ประกาศของกระทรวงทรัพยากร ไม่กำหนด และในกฎกระทรวงฉบับนี้กำหนด



พ.ร.บ. ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

ในการกำกับกระบายน้ำทิ้งจากอาคาร

- ระบบบำบัดน้ำเสียที่ต้องจัดให้มีตามกระทรวงฉบับที่ 44 และ 51

ข้อ 5 ในกรณีที่อาคารหลังเดียวกันมีการใช้ประโยชน์เพื่อกิจการในข้อ 3 เกินกว่าหนึ่งประเภทและแต่ละประเภทมีมาตรฐานน้ำทิ้งแตกต่างกัน ให้คำนวณคุณภาพน้ำจากอาคารรวมกันโดยใช้มาตรฐานคุณภาพน้ำทิ้งที่สูงที่สุดสำหรับประเภทของอาคารที่มีการใช้ประโยชน์นั้น

ข้อ 6 การก่อสร้างหรือตัดแปลงอาคารประเภท ก ประเภท ข และประเภท ค ตามที่กำหนดในข้อ 3 ให้แสดงแบบและการคำนวณรายการระบบบำบัดน้ำเสียที่สามารถดำเนินการปรับปรุงน้ำเสียจากอาคารให้มีคุณภาพเป็นน้ำทิ้งตามมาตรฐานคุณภาพน้ำทิ้งที่กำหนด



พ.ร.บ. ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

ในการกำกับกระบายน้ำทิ้งจากอาคาร

- ระบบบำบัดน้ำเสียที่ต้องจัดให้มีตามกระทรวงฉบับที่ 44 และ 51

ข้อ 7 การก่อสร้างหรือดัดแปลงอาคารประเภท ง ตามที่กำหนด และอาคารพักอาศัย ประเภทบ้านเดี่ยว ห้องแถว ตึกแถว บ้านแถว หรือบ้านแฝด ให้แสดงแบบระบบบำบัดน้ำเสีย โดยจะต้องประกอบด้วย

(1) **บ่อเกรอะ** ซึ่งต้องมีลักษณะที่มิดชิดน้ำซึมผ่านไม่ได้ เพื่อใช้เป็นที่แยกกากที่ปนอยู่กับน้ำเสียทิ้งไว้ให้ตกตะกอน และ

(2) **บ่อซึม** ซึ่งต้องมีลักษณะที่สามารถใช้เป็นที่รองรับน้ำเสียที่ผ่านบ่อเกรอะแล้ว และให้น้ำเสียนั้นผ่านอิฐหรือหินหรือสิ่งอื่นใดเพื่อให้เป็นน้ำทิ้ง

➤ **บ่อเกรอะและบ่อซึม**ตามวรรคหนึ่ง ต้องมีขนาดได้สัดส่วนที่เหมาะสมกับการใช้ของผู้ที่อยู่อาศัย ในอาคารนั้น

➤ ในกรณีที่จะไม่ใช้วิธีการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง อาจใช้วิธีอื่นในการปรับปรุงน้ำเสียให้ได้มาตรฐานคุณภาพน้ำทิ้งตามที่กำหนดไว้สำหรับอาคารประเภท (BOD, TSS ไม่เกิน 50 มิลลิกรัมต่อลิตร)

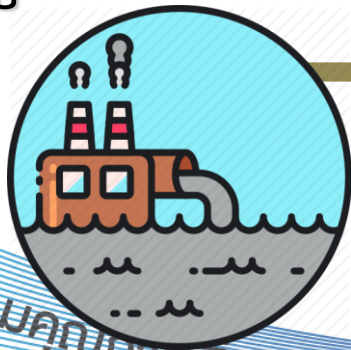
พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535



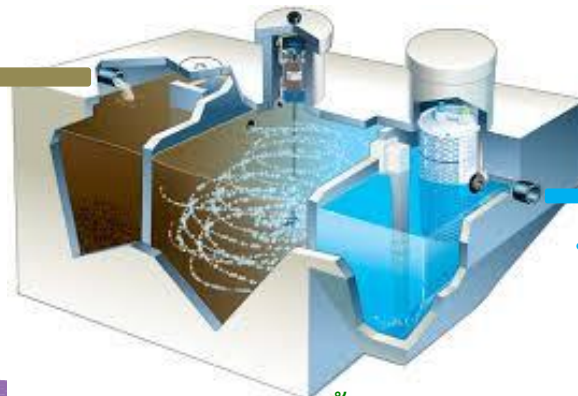


นิยามและความหมาย

- **แหล่งกำเนิดมลพิษ** หมายความว่า ชุมชน โรงงานอุตสาหกรรม อาคาร สิ่งก่อสร้าง ยานพาหนะ สถานที่ประกอบกิจการใดๆ ที่ก่อมลพิษ
- **น้ำเสีย** หมายความว่า ของเสียที่อยู่ในสถานะของเหลว รวมทั้งมลสารที่ปะปนหรือปนเปื้อนอยู่ในของเหลวนั้น
- **น้ำทิ้ง** หมายความว่า น้ำเสียที่ผ่านการบำบัดน้ำเสียแล้วและเป็นไปตามมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งตามที่กำหนดไว้ในประกาศ
- **ของเสีย** หมายความว่า ...น้ำเสีย สิ่งปฏิกูล อากาศเสีย ...ถูกปล่อยมาจากแหล่งกำเนิดมลพิษ



น้ำเสียเข้าระบบ
(Influent)



น้ำทิ้งออกจากระบบ
(Effluent)

ระบบบำบัดน้ำเสีย
(Pollution Source)

ส่วนควบคุมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 15
(Pollution Source)

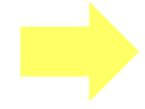
มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม



พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535

- การคุ้มครองสิ่งแวดล้อม

มาตรา 32 กำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม
น้ำ อากาศ เสียง และอื่นๆ

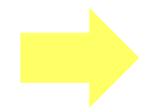


มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม (ทั่วไป)



- การควบคุมมลพิษ

มาตรา 55 กำหนดมาตรฐานควบคุมมลพิษ สำหรับ
ควบคุมการระบายน้ำทิ้ง การปล่อยทิ้ง
อากาศเสีย การปล่อยทิ้งของเสีย หรือ
มลพิษอื่นใดจากแหล่งกำเนิดออกสู่
สิ่งแวดล้อม เพื่อรักษาคุณภาพ
สิ่งแวดล้อมให้ได้มาตรฐานคุณภาพ
สิ่งแวดล้อมตามที่กำหนด



มาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด



มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม



มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม



รายละเอียดในเว็บไซต์ กรมควบคุมมลพิษ
www.pcd.go.th



มาตรฐานคุณภาพน้ำ
(ในสิ่งแวดล้อมทั่วไป)

มาตรฐานคุณภาพน้ำผิวดิน
มาตรฐานคุณภาพน้ำใต้ดิน
มาตรฐานคุณภาพน้ำทะเล

มาตรฐานคุณภาพน้ำทิ้ง

มาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้ง
(จากแหล่งกำเนิด)

แหล่งกำเนิดมลพิษ (ทางน้ำ)



ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กำหนดประเภทแหล่งกำเนิดมลพิษ 10 ประเภท ที่ต้องควบคุมการปล่อยน้ำเสียหรือของเสียลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะหรือออกสู่สิ่งแวดล้อมนอกเขตที่ตั้ง ตามมาตรา 69

1. โรงงานอุตสาหกรรมและนิคมอุตสาหกรรม

2. อาคารบางประเภทและบางขนาด

3. ที่ดินจัดสรร

4. การเลี้ยงสุกร

5. ท่าเทียบเรือประมง สะพานปลา และกิจการแปปลา

6. สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง

7. บ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

8. บ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำกร่อย

9. บ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด

10. ระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชน

- อาคารชุด
- ที่ทำการของทางราชการ
- โรงแรม
- ศูนย์การค้า/ห้างสรรพสินค้า
- หอพัก
- สถานบริการ
- ตลาด
- โรงพยาบาล
- ภัตตาคาร/ร้านอาหาร
- โรงเรียน

ส่วนควบคุมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 15

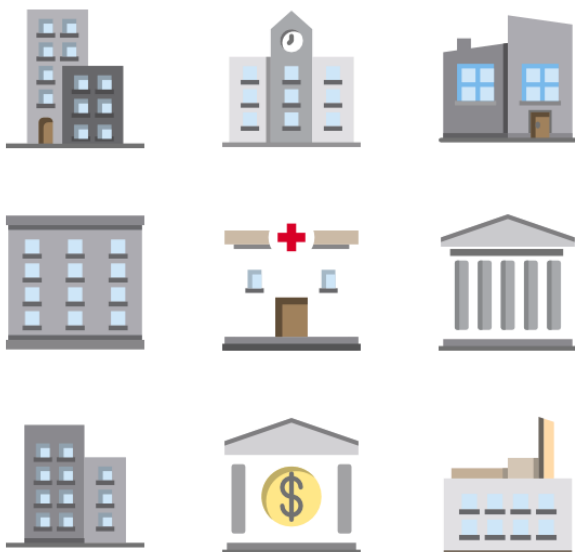
แหล่งกำเนิดมลพิษ (ทางน้ำ)



ที่เข้าข่ายต้องถูกควบคุมการปล่อยน้ำเสีย

อาคารบางประเภทและบางขนาด

ประเภทอาคาร แบ่งเป็น 10 ประเภทอาคาร
และแบ่งตามขนาดของอาคาร



ประเภทอาคาร	ขนาดของอาคารที่กำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้ง				
	ก*	ข**	ค	ง	จ
1. อาคารชุดตามกฎหมายว่าด้วยอาคารชุด	ตั้งแต่ 500 ห้องนอน	100 ไม่ถึง 500 ห้องนอน	ไม่ถึง 100 ห้องนอน	-	-
2. โรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม	ตั้งแต่ 200 ห้อง	60 ไม่ถึง 200 ห้อง	ไม่ถึง 60 ห้อง	-	-
3. หอพักตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก	-	ตั้งแต่ 250 ห้อง	50 ไม่ถึง 250 ห้อง	10 ไม่ถึง 50 ห้อง	-
4. สถานบริการ	-	ตั้งแต่ 5,000 ม. ²	1,000 ไม่ถึง 5,000 ม. ²	-	-
5. โรงพยาบาลของทางราชการหรือ สถานบริการตามกฎหมาย	ตั้งแต่ 30 เตียง	10 ไม่ถึง 30 เตียง	-	-	-
6. อาคารโรงเรียนราษฎร์ โรงเรียนของทาง ราชการ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนหรือ สถาบันอุดมศึกษาของราชการ	ตั้งแต่ 25,000 ม. ²	5,000 ไม่ถึง 25,000 ม. ²	-	-	-
7. อาคารที่ทำการทางราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การระหว่างประเทศหรือเอกชน	ตั้งแต่ 55,000 ม. ²	10,000 ไม่ถึง 55,000 ม. ²	5,000 ไม่ถึง 10,000 ม. ²	-	-
8. อาคารของศูนย์การค้า หรือ ห้างสรรพสินค้า	ตั้งแต่ 25,000 ม. ²	5,000 ไม่ถึง 25,000 ม. ²	-	-	-
9. ตลาด	ตั้งแต่ 2,500 ม. ²	1,500 ไม่ถึง 2,500 ม. ²	1,000 ไม่ถึง 1,500 ม. ²	500 ไม่ถึง 1,000 ม. ²	-
10. กิตติาคารและร้านอาหาร	ตั้งแต่ 2,500 ม. ²	500 ไม่ถึง 2,500 ม. ²	250 ไม่ถึง 500 ม. ²	100 ไม่ถึง 250 ม. ²	ไม่ถึง 100 ม. ²

มาตรฐานควบคุมการระบายมลพิษทางน้ำ



ตารางที่ 2 มาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากแหล่งกำเนิดมลพิษประเภทอาคาร

ดัชนีคุณภาพน้ำ	หน่วย	เกณฑ์กำหนดสูงสุด ตามประเภทมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้ง	
		ประเภท ก	ประเภท ข
1. ค่าความเป็นกรดด่าง (pH)		5-9	5-9
2. บีโอดี (BOD)	มก./ล.	ไม่เกิน 20	ไม่เกิน 30
3. ปริมาณของแข็ง			
- ค่าสารแขวนลอย (TSS)	มก./ล.	ไม่เกิน 30	ไม่เกิน 40
- ค่าตะกอนหนัก	มล./ล.	ไม่เกิน 0.5	ไม่เกิน 0.5
- ค่าสารที่ละลายได้ทั้งหมด (TDS)	มก./ล.	ไม่เกิน 500	ไม่เกิน 500
4. ซัลไฟด์ (Sulfide)	มก./ล.	ไม่เกิน 1.0	ไม่เกิน 1.0
5. ทีเคเอ็น (TKN)	มก./ล.	ไม่เกิน 35	ไม่เกิน 35
6. น้ำมันและไขมัน (oil and grease)	มก./ล.	ไม่เกิน 20	ไม่เกิน 20

ที่มา : ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากอาคาร
บางประเภทและบางขนาด ลงวันที่ 29 ธันวาคม 2548

มาตรฐานควบคุมการระบายมลพิษทางน้ำ



ตารางที่ 2 มาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากแหล่งกำเนิดมลพิษ ประเภทสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง

ดัชนีคุณภาพน้ำ	หน่วย	เกณฑ์กำหนดสูงสุด
		ตามประเภทมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้ง
		ประเภทที่ 1 และ 2 (ก.และข.)
1. ค่าความเป็นกรดด่าง (pH)		5.5-9.0
2. ซีโอดี (COD)	มก./ล.	ไม่เกิน 200
3. ค่าสารแขวนลอย (TSS)	มก./ล.	ไม่เกิน 60
4. น้ำมันและไขมัน (oil and grease)	มก./ล.	ไม่เกิน 15

ที่มา : ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ลงวันที่ 29 ธันวาคม 2548



กฎกระทรวง สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๕๒

ข้อ 10 (5) แบบก่อสร้างทอหรือรางระบายน้ำ และบ่อพักไขมันหรือระบบบำบัดน้ำเสีย ต้องแสดงรายละเอียดอย่างน้อย

(ก) แปลนสวนวาง รูปตัดตามขวาง และรูปตัดตามยาว

(ข) ฝาตะแกรงปิดรางระบายน้ำ บ่อพัก และบ่อพักไขมัน

(ค) รายละเอียดแสดงสวนต่าง ๆ ของทอหรือรางระบายน้ำ และบ่อพักไขมัน หรือระบบบำบัดน้ำเสีย

ข้อ 11 สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงประเภท ก ต้องแสดงรายการคำนวณ...บ่อพักไขมันหรือระบบบำบัดน้ำเสีย

ข้อ 13 (10) ภายในเขตสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงต้องจัดให้มีทอหรือรางระบายน้ำโดยรอบ

ในกรณีที่เป็นทอระบายน้ำต้องมีบ่อพักน้ำทุกระยะห่างกันไม่เกิน ๑๒.๐๐ เมตร และทุกมุมเหลี่ยม

และต้องมีระบบบำบัดน้ำเสียไหลไปตามมาตรฐานที่กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพ

สิ่งแวดล้อมแห่งชาติกำหนดก่อนที่จะปล่อยลงสู่ทอหรือรางระบายน้ำสาธารณะ โดยต้องแสดง

รายละเอียดและคุณสมบัติเฉพาะของระบบบำบัดน้ำเสียด้วย ในกรณีที่ไม่มีทอหรือรางระบายน้ำ

สาธารณะต้องสร้างบ่อซึมเพื่อรองรับน้ำทั้งภายในเขตสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงให้

เพียงพอ และต้องจัดไขมันและสิ่งสกปรกอื่น ๆ ภายในเขตสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง รวมทั้งต้องทำความสะอาด

หน้าห้องสวมอยู่เสมอ

แหล่งกำเนิดมลพิษ (ทางน้ำ)

ที่เข้าข่ายต้องถูกควบคุมการปล่อยน้ำเสีย



การเลี้ยงสุกร

แบ่งเป็น 3 ประเภท/ขนาด



การเลี้ยงสุกรประเภท	น้ำหนักหน่วยปศุสัตว์ (นปส.)	เทียบเท่าสุกรขุน (ตัว)
ก	มากกว่า 600 หน่วย	มากกว่า 5,000
ข	60 - 600 หน่วย	500 - 5,000
ค	6 - 60 หน่วย	50 - 500

มาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากการเลี้ยงสุกร

รายการพารามิเตอร์	การเลี้ยงสุกรประเภท ก	การเลี้ยงสุกรประเภท ข และ ค	หน่วย
pH	5.5 - 9	5.5 - 9	-
BOD	60 ใหม่ 40	100 ใหม่ 80	มก./ล.
SS	150	200	มก./ล.
COD	300 ใหม่ 250	400 ใหม่ 350	มก./ล.
TKN	120	200	มก./ล.

ประกาศ ทส. เรื่อง กำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากการเลี้ยงสุกร

เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2548 ฉบับใหม่บังคับใช้ 4 มกราคม 2565

ส่วนควบคุมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 15

การควบคุมมลพิษ



ปัญหาที่พบ

ในการควบคุมดูแลระบบบำบัดน้ำเสียของแหล่งกำเนิดมลพิษ

- ช่าง/ผู้รับผิดชอบขาดความรู้ทางวิชาการและเทคนิคในการควบคุมระบบบำบัดน้ำเสีย
- เจ้าของ/ผู้บริหารของสถานประกอบการ ไม่ตระหนักหรือให้ความสำคัญในกำกับติดตามงานด้านการควบคุมดูแลระบบบำบัดน้ำเสีย **เนื่องจากเห็นว่าเป็นการลงทุนที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ในทางตรง**
- ระบบบำบัดน้ำเสียที่ก่อสร้าง/ติดตั้งไม่เป็นไปตามที่ออกแบบไว้/ตามรายการคำนวณ





กรณี **ไม่มี** ระบบบำบัดน้ำเสียเป็นของตนเอง

- ต้องก่อสร้าง ติดตั้ง หรือจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียตามที่เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ กำหนด เพื่อบำบัดน้ำเสียให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กฎหมายกำหนด (มาตรา 70 วรรคแรก)
- หากไม่ประสงค์จะก่อสร้าง ติดตั้งหรือจัดให้มีระบบบำบัดฯ หรือยังไม่มีระบบบำบัดฯ มีหน้าที่ส่งน้ำเสียไปบำบัดยังระบบบำบัดน้ำเสียรวมที่อยู่ในเขตท้องที่ และเสีย ค่าบริการ บำบัดน้ำเสียตามที่กฎหมายกำหนด (มาตรา 71)
- กรณีในพื้นที่ไม่มีระบบบำบัดน้ำเสียรวม สามารถส่งน้ำเสียไปให้ผู้รับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสียที่ได้รับอนุญาตตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไขที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด (มาตรา 74) หรือดำเนินการตามวิธีการชั่วคราวตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดตามคำแนะนำของเจ้าพนักงานฯ (มาตรา 75)



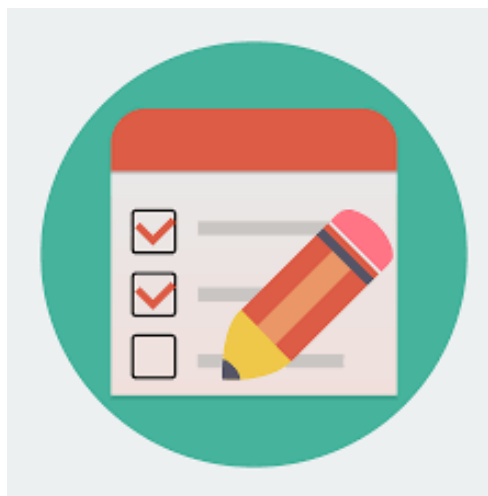


กรณี **มี** ระบบบำบัดน้ำเสียเป็นของตนเอง

- บำบัดน้ำเสียให้เป็นไปตามมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้ง (มาตรา 55) และปรับปรุง แก้ไข ซ่อมแซม เปลี่ยนแปลงระบบบำบัดน้ำเสียตามคำสั่งเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ (มาตรา 82 (2))
- กรณีแหล่งกำเนิดมลพิษมีระบบบำบัดฯ อยู่ก่อนการออกประกาศตามมาตรา 69 ให้แจ้ง ต่อเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ เพื่อตรวจสอบระบบบำบัดฯ และมีหน้าที่ปรับปรุง แก้ไข ระบบบำบัดฯ ตามที่เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษกำหนด (มาตรา 70 วรรคสอง)
- ปฏิบัติตามมาตรา 80 และกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบการ เก็บสถิติ และข้อมูล การจัดทำบันทึกรายละเอียด และรายงานสรุปผลการดำเนินงานของ ระบบบำบัด น้ำเสีย



- อำนวยความสะดวกแก่เจ้าพนักงานฯ ตามสมควร
 - การเข้าตรวจสอบสภาพการทำงานระบบบำบัดน้ำเสีย
 - การให้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวข้อง เช่น ใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม, EIA / IEE, แบบแปลนระบบฯ, แบบ กส.1 และ กส./2 ผลการตรวจวิเคราะห์น้ำทิ้ง เป็นต้น





- มีสิทธิร้องขอให้เจ้าพนักงานฯ แสดงบัตรประจำตัว มาตรา 84
- มีโอกาสที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน มาตรา 30 แห่ง พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539
- มีสิทธิอุทธรณ์/คัดค้านคำสั่งทางปกครองของเจ้าพนักงานฯ
- มาตรา 87 พ.ร.บ. ส่งเสริมฯ มาตรา 44 พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติฯ
- มีสิทธิฟ้องศาลปกครอง หากไม่พอใจคำอุทธรณ์ในชั้นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง สิ้นสุดลงแล้ว ตามพ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครอง มาตรา 42



เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ

มีอำนาจหน้าที่ ทั่วประเทศ

- ข้าราชการสังกัดกรมควบคุมมลพิษ
- ข้าราชการสังกัดกรมปศุสัตว์*
- ข้าราชการสังกัดกรมประมง**
- ข้าราชการสังกัดกรมเจ้าท่า***

มีอำนาจหน้าที่ เฉพาะในเขตจังหวัด หรือเขตท้องที่ของตน

- ผู้ว่าราชการจังหวัด
- ข้าราชการสังกัดสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1-16
- ข้าราชการสังกัดสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด
- นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ
- ข้าราชการสังกัดสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด*
- ข้าราชการสังกัดสำนักงานประมงจังหวัด

* ปฏิบัติหน้าที่เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมมลพิษจากการเลี้ยงสุกร

** ปฏิบัติหน้าที่เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมมลพิษจากทำเทียบเรือประมง สะพานปลา
กิจการแพปลา การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง สัตว์น้ำกร่อย และสัตว์น้ำจืด

*** เฉพาะการควบคุมมลพิษจากเรือตามกฎหมายว่าด้วยการเดินเรือในน่านน้ำไทย



ผู้มีอำนาจตรวจสอบและควบคุมตามที่ รบว.ทส. แต่งตั้งตามประกาศกระทรวง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ฉบับที่ 5 พ.ศ.2552

- ผู้อำนวยการสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค และผู้อำนวยการ
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด
- นักวิชาการสิ่งแวดล้อมปฏิบัติการขึ้นไป และปฏิบัติงานมาแล้วไม่น้อยกว่า
2 ปี ที่สังกัดสิ่งแวดล้อมภาค และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมจังหวัด



- **มาตรา 70**

ออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ ให้ทำการก่อสร้าง ติดตั้ง หรือจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสีย

- **มาตรา 82(2)**

ออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ จัดการแก้ไข เปลี่ยนแปลงปรับปรุงหรือซ่อมแซมระบบบำบัดน้ำเสีย หรืออุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อ ควบคุมการปล่อยทิ้งน้ำเสีย

ทั้งนี้ อาจขยายเวลาที่กำหนดโดยเจ้าพนักงานฯ ได้ หากมีคำขอ และเห็นว่าระยะเวลาที่ให้ ดำเนินการ “ไม่เพียงพอ” จริง



- **มาตรา 82(3)**

ออกคำสั่งเป็นหนังสือสั่งปรับเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษที่มีระบบขตามมาตรฐานฯ แต่ลักลอบปล่อยทิ้งน้ำเสียออกสู่สิ่งแวดล้อม ในอัตราสี่เท่าของค่าใช้จ่ายในการเดินระบบบำบัดน้ำเสียของตนที่มีอยู่

- **มาตรา 83(1)**

เสนอแนะการสั่งปิดหรือพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาต ที่จงใจไม่บำบัดน้ำเสียและปล่อยออกสู่สิ่งแวดล้อมต่อเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจควบคุมดูแลแหล่งกำเนิดมลพิษนั้นตามกฎหมาย





- พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535

มาตรา 92

(การลักลอบปล่อยน้ำเสียโดยไม่ผ่านการบำบัดโดยระบบบำบัดน้ำเสียที่มีอยู่)

เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษตามมาตรา 70 ผู้ใดละเว้นไม่ใช้อุปกรณ์ และเครื่องมือของตนที่มีอยู่สำหรับการควบคุมมลพิษ...หรือละเว้นไม่ทำการบำบัด น้ำเสียหรือกำจัดของเสียโดยใช้ระบบบำบัดน้ำเสีย...และลักลอบปล่อยทิ้งมลพิษน้ำเสีย หรือของเสียดังกล่าวออกสู่สิ่งแวดล้อมภายนอกเขต **จะต้องเสียค่าปรับรายวันในอัตรา สี่เท่า** ของจำนวนเงินค่าใช้จ่ายประจำวันสำหรับการเปิดเดินเครื่องทำงานของอุปกรณ์ เครื่องมือหรือระบบบำบัดน้ำเสีย...ของตนตลอดเวลาที่ดำเนินการดังกล่าว

มาตรการบังคับ



- พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2562

มาตรา 63/21(2) กำหนดค่าปรับบังคับการสำหรับการฝ่าฝืน/ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเจ้าหน้าที่ไม่เกินวันละ 50,000 บาท (ห้าหมื่นบาท) ต่อวัน ตลอดเวลาจนกว่าจะปฏิบัติตามคำสั่งทางปกครอง

มาตรา 63/7 วรรคสอง คำสั่งทางปกครองกำหนดไว้ว่า ผู้ใดชำระเงิน ถ้าถึงกำหนดแล้ว ไม่ชำระโดยถูกต้องครบถ้วน ให้เจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งเตือนให้ผู้นั้นมาชำระเงินภายในระยะเวลาที่กำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่า 7 วัน ถ้าไม่ปฏิบัติตามคำเตือนให้เจ้าหน้าที่ใช้มาตรการยึด/อายัดทรัพย์สินและขายทอดตลาดต่อไป

อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่น



- ดำเนินงานและควบคุมการทำงานของระบบบำบัดน้ำเสียรวม หรือระบบกำจัดของเสียรวม ที่ส่วนราชการนั้น หรือราชการส่วนท้องถิ่นนั้นจัดให้มีขึ้นตามมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดที่กำหนดตามมาตรา 55
- รวบรวมรายงานที่ได้รับตามมาตรา 80 ส่งไปให้เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในเขตท้องถิ่นนั้นเป็นประจำอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง และจะทำความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษเสนอไปพร้อมกับรายงานที่รวบรวมส่งไปนั้นด้วยก็ได้

อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่น



ค่าบริการและค่าปรับ

- ออกคำสั่งเป็นหนังสือสั่งปรับเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ
 - แหล่งกำเนิดมลพิษที่หลีกเลี่ยงไม่จัดส่งน้ำเสียหรือของเสียไปทำการบำบัดโดยระบบบำบัดน้ำเสียรวม หรือระบบกำจัดของเสียรวมของทางราชการตามมาตรา 71 หรือมาตรา 72 และลักลอบปล่อยทิ้งน้ำเสียหรือของเสียนั้นออกสู่สิ่งแวดล้อมภายนอกเขตที่ตั้งแหล่งกำเนิดมลพิษที่ตนเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครอง หรือ
 - แหล่งกำเนิดมลพิษที่จัดส่งน้ำเสียหรือของเสียไปทำการบำบัดโดยระบบบำบัดน้ำเสียรวม หรือระบบกำจัดของเสียรวมของทางราชการแต่ไม่ยอมชำระค่าบริการที่กำหนดโดยไม่มีสิทธิได้รับยกเว้นตามมาตรา 89 วรรคสอง จะต้องเสียค่าปรับสี่เท่าของอัตราค่าบริการที่กำหนดตามมาตรา 88 จนกว่าจะปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 90)

อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ



ค่าบริการและค่าปรับ

- ออกคำสั่งเป็นหนังสือสั่งปรับเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ

เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษซึ่งมีระบบบำบัดน้ำเสียหรือระบบกำจัดของเสียตามมาตรา 70 ผู้ใดลักลอบ ปล่อยทิ้งน้ำเสียหรือของเสียลงสู่ระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือระบบกำจัดของเสียรวมของทางราชการจะต้องเสียค่าปรับรายวันในอัตราสี่เท่า ของจำนวนเงินค่าใช้จ่ายประจำวันสำหรับการเปิดเดิน เครื่องทำงานระบบบำบัดน้ำเสียหรือระบบกำจัดของเสียของตนตลอดเวลาที่ดำเนินการเช่นว่านั้นและมีหน้าที่ต้องชดใช้ค่าเสียหายหากการปล่อยทิ้งน้ำเสียหรือของเสียนั้นก่อให้เกิดความชำรุดเสียหายหรือความบกพร่องแก่ระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือระบบกำจัดของเสียรวมของทางราชการด้วยประการใดๆ (มาตรา 91)



ตอบข้อซักถาม



ส่วนควบคุมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 15 ภูเก็ต

189/193 หมู่ที่ 1 ถนนรัตนโกสินทร์ 200 ปี ตำบลวิชิต อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

โทร 0 7621 9329 ต่อ 14 โทรสาร 0 7621 9603

E-mail : reo15.org@mnre.go.th

เว็บไซต์ : www.reo15.go.th